
UILYAM SOMERSET MOEM IJODIDA “NOTANISH ODAM PARIJDA”

ASARINING O‘RNI

Sherkulov Sardor Komilovich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Fakultetlararo xorijiy tillar kafedrasi mudiri, PhD

Axmedova Dilnoza Abdumannonovna

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Fakultetlararo xorijiy tillar kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada XX asr ingliz adabiyotining mashhur vakili Uilyam Somerset Moem ijodida "“Notanish odam Parijda”" romanining tutgan o‘rni tahlil qilinadi. Asarning syujeti, asosiy qahramonlari, g‘oyaviy-estetik xususiyatlari va muallif yondashuvi batafsil yoritilgan. Moem asarlarida inson ruhiyatini o‘rganish, jamiyatdagi ziddiyatlarni ochib berish va hayotning murakkabliklarini realizm asosida ifodalash an‘anasi "“Notanish odam Parijda”" asarida o‘zining yorqin ifodasini topgani ko‘rsatib beriladi.

Kalit so‘zlar: realizm, psixologik tahlil, jamiyat tanqidi, inson ruhiyati, axloqiy ziddiyatlar.

Annotation

This article explores the place of “Christmas Holiday” in the literary legacy of the prominent 20th-century English writer William Somerset Maugham. The plot structure, main characters, thematic and aesthetic features, as well as the author’s narrative approach, are thoroughly examined. The article demonstrates how Maugham’s tradition of portraying human psychology, exposing social contradictions, and reflecting life’s complexities through realism finds powerful expression in “Christmas Holiday”. The novel is shown to embody the key characteristics of Maugham’s artistic vision and moral inquiry.

Keywords: realism, psychological analysis, social critique, human psychology, moral conflict.

Аннотация

В данной статье рассматривается место романа «Рождественские каникулы» в литературном наследии известного английского писателя XX века Уильяма Сомерсета Моэма. Подробно анализируются сюжетная структура, основные персонажи, идейно-эстетические особенности и авторский подход к повествованию. Показано, как традиция Моэма - исследовать человеческую психику, раскрывать социальные противоречия и отражать сложность жизни в рамках реалистического письма - находит яркое выражение в этом произведении. Роман предстает как важный пример художественного и нравственного поиска автора.

Ключевые слова: реализм, психологический анализ, критика общества, психология человека, моральные противоречия.

XX asr boshlarida ingliz adabiyotida realizm, modernizm va ekzistensializm tendensiyalari keskin kuchaygan davrda Uilyam Somerset Moem o'zining sodda, ammo falsafiy chuqurligi bilan ajralib turadigan asarlari bilan adabiyot ixlosmandlarining e'tiborini qozondi. Moemning "Insoniy qullik", "Oy va sariq chaqa" kabi asarlari inson ruhiyati, jamiyatdagi ziddiyatlar va axloqiy muammolarni o'rganishga qaratilgan bo'lsa, 1939-yilda yozilgan "Notanish odam Parijda" asari ham muallifning bu boradagi izlanishlarining mantiqiy davomidir. Ushbu roman Somerset Moem ijodida insoniy fojia va shaxsiy o'sishning falsafiy tahliliga asoslangan muhim bosqich bo'lib xizmat qiladi.

"Notanish odam Parijda" romanining syujeti o'zining oddiyligi va tabiiy rivoji bilan ajralib turadi. Asar bosh qahramoni Charley Mason o'zining Rojdestvo ta'tilini Parijda o'tkazishga qaror qiladi. Parijga kelgach, u bolalikdagi do'sti Simon bilan uchrashadi va uning hayoti haqida bilib oladi. Simon siyosiy sabablarga ko'ra qamalib chiqqan, jamiyat tomonidan rad etilgan insondir.

Simon Charleyga Lydia ismli fohishani tanishtiradi. Lydia hayoti orqali asarda insoniy iztirob, jamiyatning ikkiyuzlamachiligi va axloqiy nisbiylik motivlari ochib

beriladi. Charley bu uchrashuvlar orqali o'zining hayotiy pozitsiyasini qayta ko'rib chiqadi, jamiyat me'yorlari va insoniy qadriyatlar haqida yangi xulosalarga keladi. Asar kompozitsiyasi sodda, lekin ichki drammatizmga boy bo'lib, voqealar ketma-ketligi orqali o'quvchi hayot haqiqatlari bilan yuzlashadi.

Asosiy qahramonlar tahlili:

Charley boshida hayotni soddalik bilan qabul qiladigan, jamiyat me'yorlariga ko'r-ko'rona ergashadigan yosh yigit sifatida tasvirlanadi. U uchun Parij sayohati hayotning chinakam haqiqatlari bilan to'qnashuvga olib keladi. Lydia bilan bo'lgan uchrashuvlar uning hayot falsafasini tubdan o'zgartiradi.

Simon jamiyatdagi adolatsizlik va ijtimoiy zulm qurboni bo'lgan odamdur. U orqali muallif insoniy qadriyatlar va jamiyatdagi axloqiy inqirozni ko'rsatadi. Simon Charley uchun hayot maktabi bo'lib xizmat qiladi.

Lydia asarning markaziy obrazlaridan biri bo'lib, u jamiyat tomonidan rad etilgan, lekin o'z shaxsiyatini saqlab qolgan kuchli ayol sifatida tasvirlanadi. Uning hayoti orqali Moem insoniy azob-uqubatlar, sevgi, xiyonat va jamiyatning ikkiyuzlamachiligini ochib beradi.

Asarning asosiy g'oyalari va muammolari. Roman davomida muallif bir nechta muhim ijtimoiy va falsafiy masalalarni ko'taradi:

Har bir inson hayotda o'z tanlovini qiladi va bu tanlovlar jamiyat tomonidan doim ham to'g'ri qabul qilinmaydi. Moem jamiyatning ikkiyuzlamachiligini tanqid qiladi, ayniqsa, past tabaqadagi insonlarga nisbatan adolatsizlikni fosh etadi.

Charley obrazi orqali insonning o'z hayotini anglash jarayoni va ichki yetuklashuvi tasvirlanadi. Simon va Lydia obrazlari insonning jamiyatdan begonalashuvi, ichki iztiroblari va yolg'izligi timsolidir.

Somerset Moem "'Notanish odam Parijda'" asarida o'zining an'anaviy realizmga asoslangan uslubini davom ettiradi. Uning tasvirlari sodda, lekin mazmunan juda chuqur. Dialoglar tabiiy, qahramonlarning psixologik portretlari nozik tahlil qilingan. Moem voqealarga xolis kuzatuvchi sifatida yondashadi, o'quvchiga mustaqil xulosa chiqarish imkoniyatini beradi. Muallif jamiyatdagi axloqiy muammolarni oshkora tanqid qiladi, lekin didaktik ruhda emas, balki hayotiy voqealar orqali ko'rsatadi.

Ushbu roman Moemning ijodida insoniy hayotning ziddiyatli tomonlarini ochib beruvchi muhim asarlardan biridir. "Of Human Bondage"da o'zlikni izlash, "The Moon and Sixpence"da san'at va jamiyat ziddiyati, "The Painted Veil"da insoniy poklanish va kechirim mavzulari yoritilgan bo'lsa, "'Notanish odam Parijda'"da bu barcha g'oyalar jamiyatning real kontekstida, ijtimoiy adolatsizlik va axloqiy inqiroz prizmasi orqali aks etadi.

Roman Moem ijodining keyingi bosqichida psixologik tahlil va ekzistensial muammolarni yanada chuqurroq yoritish yo'lida muhim bosqich bo'lgan. Bu asar orqali muallif zamon va makon doirasidan chiqib, universal insoniy muammolarni ko'rsatishga intilgan.

Xulosa

Uilyam Somerset Moemning "'Notanish odam Parijda'" asari uning ijodida insoniy qadriyatlarini qayta baholash, jamiyatdagi axloqiy ziddiyatlarni ochib berish va shaxsiy o'sish jarayonini ko'rsatishda alohida o'rin tutadi. Muallifning sodda, lekin falsafiy mazmunga boy uslubi bu asarni XX asr ingliz adabiyotida muhim adabiy hodisaga aylantiradi. Roman bugungi kunda ham dolzarb bo'lib, insoniyat uchun abadiy bo'lgan ahloqiy va ijtimoiy muammolarni yoritishda o'z ahamiyatini yo'qotmagan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sherqulovich, M. K. (2025, April). "YOSH VERTERNING IZTIROBLARI" ASARINING NEMIS ADABIYOTIDAGI O'RNI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 43-48).
2. Markayev, K., Maxmudov, N., & Xamrayev, D. (2003). Sprichwörter/Maqollar T.
3. Маркаев, К. Ш. (2023). ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ СОВРЕМЕННОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ. IMRAS, 6(8), 240-244.
4. Komilovich, S. S. (2025, April). TOMAS HARDINING "G'ALATI OLOMONDAN UZOQDA" ROMANIDAGI OBRAZLAR TIZIMI VA ULARNING BADIY YUKLAMASI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 64-72).

International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices

Hosted online from Rome, Italy

Website: econfseries.com

27th May, 2025

5. Komilovich, S. S. (2025, April). TOMAS HARDINING “G ‘ALATI OLOMONDAN UZOQDA” ROMANINING POETIK XUSUSIYATLARI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 54-63).
6. Sherkulovich, M. K. (2025, April). YOSH VERTERNING IZTIROBLARI” ROMANINING YEVIROPA MADANIYATIGA TA’SIRI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 49-53).
7. Markayev, K. (2005). Totemistik Tasavvurler Bilen Baęlık Etnonimler. Özbek Tili ve Edebiyati, 94-97.
8. Бобокалонов, Р. Р., Курбанов, П. А., Маркаев, К. Ш., & Хаитов, Ч. (2016). ДОСТИЖЕНИЯ УЗБЕКСКИХ УЧЕНЫХ В ОБЛАСТИ ЛИНГВИСТИКИ ТЕКСТА НА ОСНОВЕ НАУЧНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В МИРОВОЙ ЛИНГВИСТИКЕ. International scientific journal, 30.
9. Jabborovich, X. J., & Sherkulovich, M. K. (2020). Lexicographic study of ethnonymy semantics. Test Engineering and Management, 83(5-6), 737-742.
10. SHERQULOV, S. TRAGEDY IN WILLIAM FAULKNER’S “THE SOUND AND THE FURY”. O ‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324.
11. Komilovich, S. S. (2023). TOG ‘AY MUROD IJODIDA UILYAM FOLKNER ASARLARI TA’SIRI. Journal of Integrated Education and Research, 7(1), 75-77.
12. Komilovich, S. S. (2024). QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIKDA ADABIY TA’SIR MASALALARI. In Konferensiyalar| Conferences (Vol. 1, No. 4, pp. 492-495).
13. Baxtiyorovna, M. T., & Abdumannonova, A. D. (2022). Use and application of interactive methods in teaching German.
14. Abdumannonovna, A. D. (2025, May). ERIX MARIYA REMARK ASARLARIDA YO ‘QOTILGAN AVLOD TASVIRI. In Scientific Conference on Multidisciplinary Studies (pp. 106-114).
15. Abdumannonovna, A. D. (2025, May). GYOTE VA SHARQ ADABIYOTI: MADANIYATLARARO MULOQOT TIMSOLI. In Scientific Conference on Multidisciplinary Studies (pp. 96-105).

International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices

Hosted online from Rome, Italy

Website: econfseries.com

27th May, 2025

16. Abdumannonovna, A. D. (2025, May). “YO ‘QOTILGAN AVLOD” KONSEPSIYASI VA UNING ADABIYOTSHUNOSLIKDAGI O ‘RNI. In Scientific Conference on Multidisciplinary Studies (pp. 115-123).
17. Abdumannonovna, A. D. (2022). German as the language of science: problems and perspectives.
18. Abdumannonovna, A. D. (2025, April). “MARJONLAR O ‘YINI” ROMANIDA INTELLEKTUAL DUNYO VA REAL HAYOTNING AJRALISHI MUAMMOSI. In International Conference on Economics, Finance, Banking and Management (pp. 169-176).
19. Abdumannonovna, A. D. (2025, March). “MARJONLAR O‘YINI” ROMANIDA G‘ARB VA SHARQ TAFAKKURINING SINTEZI. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 80-87).
20. Abdumannonovna, A. D. (2025, March). HERMANN HESSE IJODIDA ROMANTIZM. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 72-79).
21. Egamberdiyev, H. S., & Khujakulov, A. K. (2024). VIRTUAL MUSEUMS AS PART OF A DIGITAL CULTURAL ENVIRONMENT. Экономика и социум, (3-1 (118)), 121-125.
22. Egamberdiyev, X. S., Abduvaliyev, A. A., & Pardayev, O. C. (2023). RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA O ‘ZBEKISTON TURISTIK GEOPORTAL TIZIMINING TASHKILY ARHITEKTURASI. Экономика и социум, (6-1 (109)), 115-120.
23. Зикриллаева, Ф., Дуstmуродова, М., Нормаматова, Н., Сайдуллоева, М., & Абдирахимова, М. (2025). Globalizatsiyalashgan zamonaviy tilshunoslik paradigmalari. Инновации в современной лингвистике и преподавании языков, 1(1), 298-300.
24. Zohirov, K., Boyqobilov, S., & Madatov, Q. (2024). Sport biomexanikasida ishlatiluvchi portativ o ‘lchov qurilmalari va ularning tahlili. DIGITAL TRANSFORMATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE, 2(1), 131-142.
25. Madatov, Q. (2024). C# VA. NET CORE PLATFORMASI C# DASTURLASH TILINING OPERATORLARI QO ‘LLASH VA ULARNING TURLARI HAMDA

International Conference on Multidisciplinary Sciences and Educational Practices

Hosted online from Rome, Italy

Website: econfseries.com

27th May, 2025

ASOSIY VAZIFALARI. Естественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования, 3(1), 59-67.

26. Маматова, Г. Д., & Кучкаров, Т. С. (2024). Актуальность концепции «Цифровой университет»: литературный обзор отечественных и зарубежных исследований. Информатика. Экономика. Управление/Informatics. Economics. Management, 3(1), 0101-0158.

27. Boymurotovna, X. N. (2025, March). RUS TILINI O 'RGANISHDA SUN'IY INTELLEKT VA NEYRON TARMOQLARNING ROLI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 55-62).

28. Normurodovna, A. M. (2025, February). INGLIZ TILI GRAMMATIKASINING INGLIZ TILI KURSIDAGI AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 302-309).

29. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISI BO'LISHDA BOSHLANG'ICH INGLIZ TILI DARSLARINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 350-357).

30. Rustamovna, R. I. (2024). SUBJECT: PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGICAL CONDITIONS OF DEVELOPING COMPETENCE OF STUDENTS'ADAPTABILITY TO HIGHER EDUCATION. IMRAS, 7(6), 155-157.